

๗๘๒๘
3

๘๒๘

แบบสอนอ่าน
จรรยาภาคต้น

เล่ม ๓

สำหรับนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๓

รองอำมาตย์โท ทองคำ บงกชเกิด เรียบเรียง

กระทรวงธรรมการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน

—*—

พิมพ์ครั้งที่สาม ๓๐,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๒

ปลักระบายราคาฉบับละ ๑๓ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์ อักษรนิติ กรุงเทพฯ ฯ

๑
๓๓๒.๘๓
๑

แบบสอนอ่าน
จรรยาภาคต้น

เล่ม ๓

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

รองอำมาตย์โท ทองคำ บงกชเกิด เรียบเรียง
กระทรวงธรรมการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน

— ๐๐๐๐ —

พิมพ์ครั้งที่สาม ๓๐,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๒

ปกกระดาษ ราคา ฉบับละ ๑๓ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์ อักษรนิติ กรุงเทพฯ ฯ

มีกรรมสิทธิ์ในลิขสิทธิ์

๗๐๔๒๒๗๓.๓

คำนำ

หนังสือนี้เรียบเรียงขึ้น โดยข้าพเจ้า มีหน้าที่สอน วรรณคดี แก่ นักเรียนในโรงเรียนวัดทองเมือง เป็นหน้าที่พิเศษ ขณะที่ ยังไม่มีครู ปรารภศึกษา มีบุตร แต่หน้าที่ราชการ ประจำก็มีหา เวลาไป สอนยาก จึง เขียนขึ้น คำนี้ร ทามตัวอักษร การ สอน สำหรับ ประถมศึกษา ภาคที่ ๑ ของ กระทรวงธรรมการ, เล่มนี้ สำหรับ ประถมปีที่ ๓ ประสงค์จะให้ ครู ประจำ ขึ้น สอนไปตาม ความที่เขียนได้ หรือจะให้ นักเรียน เขียนตามบอกได้ ก็ขึ้น ได้ทั้ง ข้อยๆ ก็คง จะได้ความรู้ขึ้นบ้าง ครั้นเรียบเรียงแล้วครู ประจำขึ้นขอให้พิมพ์เพื่อ เป็นแบบสอนอ่าน เมื่อความประสงค์ มีถึงขั้นนี้ จึง ต้องขอ อนุญาต กระทรวงธรรมการ ตามระเบียบ.

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ครั้งที่ ๑ เมื่อต้นศกนี้ เวลา พ้นมา หนึ่งร้อยกว่าปี ผู้ต้องการ มาก จึง ขอ อนุญาตพิมพ์เป็นครั้งที่ ๒ ข้ามาดบ่เอก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ กระทรวงธรรมการ พบหนังสือนี้เป็นครั้งแรกคราวขอ อนุญาต พิมพ์นี้ แสดงความพอใจ เห็นว่าเป็นประโยชน์ ได้เชื้อ เพื่อช่วย ตรวจแก้ไข ตักเตือนได้หลายข้อในเวลา นอกราชการ.

เป็นการ ส่วนตัว พิเศษ ทั้งได้แนะได้แก่ความบาง อย่าง สำหรับ
ให้เด็กอ่านเข้าใจ ข้าพเจ้าได้ อำนวยวรรคแล้วทุกประการ ขอ
ผู้อ่าน พึงทราบว่าท่านที่กล่าว นาม มาแล้วนี้ มีอุปการคุณ แก่
หนังสือนี้เป็นอันมาก หนังสือนี้ แม้จะได้เพ่งเล็ง ตรวจตรา ทั้ง
ผ่านเจ้าหน้าที่และ ผู้ใหญ่ มาหลายชั้นแล้ว ก็ดี หากมีผิดพลาด
พลั้ง แห่งใด ข้าพเจ้า ยัง ยินดียรับ คำ ตักเตือน อยู่เสมอ.

ทองคำ บงกชเกิด

กรม อาภาศยาน กชนเมือง

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๗๑

— พ ๑๑๔ —

สารบัญ

บทที่ ๑	มรรยาท	หน้า ๑
บทที่ ๒	มรรยาท (ต่อ)	๗
บทที่ ๓	การงาน	๑๒
บทที่ ๔	การเล่น	๑๕
บทที่ ๕	ความเขินอายใจก็... ..	๑๘
บทที่ ๖	ความซื่อตรง	๒๔
บทที่ ๗	การประหยักรัพยา	๒๘
บทที่ ๘	ความกตัญญู... ..	๓๓
บทที่ ๙	ความประพฤติเบี่ยงเบน... ..	๓๔

บทที่ ๑ มรรยาท

๑. แหกที่มามีบ้านเรานั้น คงมีความประสงค์
 ต่าง ๆ เช่นมา เพื่อประโยชน์ส่วนตัวเขา มาเพื่อ
 ประโยชน์ของเรา มาเพื่อ เยี่ยมเยียนเรา เป็นต้น แต่
 บางคน มีอะไร ชุ่นเคือง อยู่ในใจแล้ว มาหาเรา เพื่อ
 ท่อว่าท่อชานต่าง ๆ ก็มี ถ้าหากว่าเขา มีอะไร ชุ่น
 เคืองอยู่ เรา ระวังไม่ดี อาจจะ เกิดผลร้ายขึ้น ก็ได้
 เพราะฉะนั้น การ ระวัง เป็น กิจ สำคัญ อย่างหนึ่ง แต่
 การ ระวังนี้ ต้อง เลือกฐานะ บุคคล แล้ว แต่จะ สมควร
 อย่างไร ผู้ซึ่งเป็นที่เคารพ นับถือของเรา, ต้องระวัง
 ให้ดีที่สุดที่จะดีได้ เช่น รัชชามาก, ไม่เท่า, เชิญ
 ให้นั่งในที่สมควร หรือ ยกเก้าอี้ หรือปูเสื่อ ให้นั่ง เป็นต้น
 และควรหา น้ำเย็น หรือน้ำร้อน บุหรี่ หมาก ให้บริโภคน

ตามสมควร อย่างไร ก็ดีไม่ว่าคนชั้นไหน เมื่อมา
ถึงบ้าน แล้ว จะ ละ เลยนิ่งเฉยเสียไม่ได้ อย่างน้อย
ต้องพูดจา รับรอง กันเสมอ.

๒. การเคารพ มีหลายอย่างต่างกัน เคารพ พระ
ต้องกราบ ๓ คาบ คือ แขนมือ ๓ ครั้ง ถวายบังคม
คุกเข่า ตั้งตัวตรง ประณมมือ เพียง ศีรษะ แล้ว ถก
มือ ลง เพียง สะเอว หรือ ถก ลง กราบ ถึง พื้น ๓ ครั้ง
กราบ เจ้านาย หรือ ผู้ ที่ เคารพ นับถือ ยิ่ง ประณมมือ
ซุกตัว ลง หมอบ ไม่ แขนมือ (ก้ม ไม่ สูง) ถวาย คำนับ หรือ
คำนับ ใช้ กับ ศีรษะ ลง ไม่ ใช้ พะยักหน้า ใหัวนั้น
ประณมมือ ขึ้น กับ ศีรษะ เล็กน้อย ตา แลดู ผู้รับ ใหัว
การ เคารพ นี้ ต้อง ทำให้ ถูก กับ บุคคล ตามสมควร และ
อาศัย ความ หัก ปรีะ อัง จะ ไม่ เอะ เอะนิน มิฉะนั้น จะ เสีย
มรรยาท.

๓. การปราศรัย เป็นเครื่องแสดงน้ำใจต่อกัน สำหรับเพื่อนฝูง หรือ ผู้ที่คุ้นเคย แล้วไม่ควร ละ เว้นเสีย ต้อง ทักทาย ปราศรัย กัน ในโอกาสอันสมควร แม้หลังดื่มจน อีก ฝ่ายหนึ่ง แสดงให้ เรานึก ขึ้นได้ แล้ว ต้องขอโทษเขา แต่อย่างไรก็ดีไม่ควรดื่มเขา หากว่าจะดื่มจริง ๆ มีใครเขาข้ม ด้วยต้องข้มรับ เขา ทักด้วยทองปราศรัยตอบ ด้วย การโอภา ปราศรัย นี้ถ้าไม่ทำเสมอไป, แก่บุคคลที่คุ้นเคย และ ที่สมควรแล้ว เขา มัก เรียก กันว่า เป็น คน ฝัเข้า ฝัออก.

๔. ความละเอียดถี่ถ้วน ไม่ มั่งง่าย คิดรอบคอบ ประกอบด้วย เป็น คน มีระเบียบ ไม่นอก คอก นอกทาง แล้ว ย่อม เป็น ที่นับถือ ของชน ทั้งหลาย การทำอะไร มั่งง่าย, ทำ ลวก ๆ เอา แต่ ได้ ประโยชน์ ตน ฝ่ายเดียว เสียประโยชน์ ของผู้อื่น เขา เรียกว่า เป็น

คน กิริยาหยาบ หรือ คน ทำอะไรไม่เป็นระเบียบ ทำผิด
เพื่อนไป เขา เรียกว่า คน อุตริ.

๕. การให้ของผู้อื่น ต้องนึกถึงผู้รับ ด้วยให้
ของที่เขาไม่ชอบใจแล้ว ก็จะเป็นโทษเกิดขึ้น บาง
อย่าง กลายเป็น दुถูกเขาไป, ต้องตรึกตรองดูให้ดี,
แต่ข้อสำคัญนั้น ถ้าใจเราให้ด้วยความสุจริต ก็ไม่น่า
จะมีความเสียหายเกิดขึ้น กิริยาว่าาที่พึงกระทำ
ต้องแสดงให้เขาเห็นใจจริง ๆ เช่น คิดถึง บุญคุณ
มาก, นำของมาให้ ก็ควรกล่าวว่า คิดถึงพระคุณ
ครั้งนั้น ๆ นำของ มากราบเท้าไว้เป็นต้น และควรยก
ของนั้น ๆ มาวางไว้ต่อหน้า อย่าเอาไปวางแอบ ๆ ไว้
การให้ของนี้ ถ้ารู้จักให้ก็เป็นประโยชน์ มาก เป็น
เครื่องยึดเหนี่ยว น้ำใจซึ่งกัน และกัน และ เมื่อใดเห็น
ของ ก็ทำให้คิดถึงเจ้าของเสมอ.

๖. เมื่อได้รับของขวัญจากผู้ใดแล้ว ผู้รับต้อง อย่าลืมความชอบใจ อย่างน้อย ต้อง แสดงกิริยา หรือ วาจา มาใน ขณะนั้น เช่น ยิ้มรับหรือ กล่าววาทะว่า ชอบใจ ชอบ คุณ เป็น ต้น แล้ว ต่อไป ภายหลัง ต้อง หา สิ่ง ทบแทน เขา ด้วย ใน เวลา อัน สมควร ไม่ใช่ อยากรู้ได้ แต่ของเขา ฝ่ายเดียว.

๗. เวลา รับประทานอาหาร รวมกัน ต้องไม่ทำให้เสอะเทอะ มุมมาม ทั้งไม่ บ้วน หรือ ถ่ม ขาก ด้วยเสียง อันดัง ไม่ทำเปะปื้อน ให้เป็นที่ รังเกียจ ของผู้อื่น แม้พลาดพลั้ง และ ทำ ด้วย ความ จำเป็น ต้องขอโทษ ทันที, ของบริโภค ที่ต้องหยิบ ผ่านหน้า ผู้อื่นนั้น ไม่ควร ล้วง ล้ำ ไปหยิบ มา บริโภค ควร ขอให้เขาเลื่อนส่ง มาให้ มิฉะนั้น จะ ทำให้ เขา กล่าว ได้ว่า เป็นคน จะ กะละ ไม่ รู้จัก มรรยาท ที่ ดี.

๘. ขยำได้นำ ของใช้ ฉะเพาะ ตัวในการ บริโภค
 ของผู้อื่น มาใช้ เช่น ผ้าเช็ดมือ และคีมน้ำในภาชนะ
 ของผู้อื่น เป็นต้น เพราะเขาอาจรังเกียจ และถ้า
 มีเชื้อโรคแล้ว ก็อาจติดกันได้ ไม่เพิกเฉยที่จะหยิบ
 ถูสิ่งของบริโภคให้แก่ผู้อื่น เพื่อแสดงความ
 เชื้อเพื่อไม่หวงแหน ไม่เล่าเรื่องที่นำหวาดเสียวหรือ
 เรื่องเศร้าโศก หรือ กล่าวสิ่งที่สกปรกโสมมในเวลา
 รับประทานอาหาร ร่วมกัน ด้วย บางคนเขา อาจไม่
 ชอบเพราะ ถ้อยคำ ของเราได้.

คำที่ควรรู้และสะกดได้

ฐานะ	เก้าอี้	บริโภค	ศิระ	ปราศรัย
ชดทริ	โอภา	สุจริต	จะกตะ	ภาชนะ
โรค	เศร้า			

คำถาม

๑. ครูมาหาจนถึงบ้าน นักเรียนจะรับรองอย่างไร?

๒. ทำไม เขา ทักกันว่า “สบายดีหรือ?” เมื่อ เวลา พบกัน ?

๓. เพราะอะไร เวลาเราไปทางไกล กลับ มา มัก มี ของฝากคนโน้นคนนี้ ?

บทที่ ๒ มรรยาท (ต่อ)

๑. ข้อบังคับของโรงเรียนนั้น นักเรียนต้องเชื่อฟังปฏิบัติตามโดยกตัญญู อย่าละเมิดล่วงเกิน ด้วยเป็นระเบียบที่จะให้ประโยชน์แก่หมู่คณะ กิจกรรมของโรงเรียนก็เหมือนกัน เมื่อมีสิ่งใดที่จะต้องใช้กำลังแรงหลายคนจึงจะสำเร็จหรือเป็นผลดี นักเรียนต้องเข้าช่วยเหลือ ทำกิจกรรมนั้นด้วยความพร้อมเพรียงในสิ่งนี้เป็น การแสดง มรรยาทที่ดี ถ้าเราไม่ช่วยเหลือครูอาจารย์หรือเพื่อนฝูง ก็จะไม่ชอบ เห็นว่าเราเป็น

คนไม่ดี ไม่รู้จักตอบแทน บุญคุณ ของโรงเรียน และ
ไม่เอาเพื่อนฝูง.

๒. นักเรียนที่โง่ หรือ พิการ นั้น ไม่ใช่เขา
แก่งทำ เป็นธรรมชาติสร้างมา หรือ มีเหตุบังเอิญ
อื่นเหลือ ความสามารถที่ใครจะแก้ไขได้ แต่นักเรียน
ที่ล้อเลียน เขานั้น แท้ละ เป็นคนที่แก่งเขา แก่งเพื่อ
ให้เขาได้อาย และให้เสียใจ ขวยเงิน เพราะฉะนั้น
ไม่ควรล้อเลียน นักเรียนที่โง่ หรือ พิการ เพราะสิ่ง
เหล่านี้ บางทีเรา ก็อาจเป็น เหมือนกับเขาได้.

๓. เครื่องใช้ หรือ สถานที่ ของโรงเรียน จงถือ
ว่า เหมือนกับ ของในบ้านเรา เพราะ เป็นประโยชน์
แก่เรา, ได้ใช้สอย หรือ มา อาศัย ฟานัก อย่าทำ
ให้ชำรุดเสียหาย ต้องช่วยกันระวังรักษา ถ้าทำ
ให้เสียหายก็ไม่ใช่ประโยชน์ แก่เรา หรือ ผู้อื่น อีก ต่อ
ไป หรือ บางทีเราอาจต้องได้รับโทษ ก็เป็นได้.

๔. การเคี้ยวหมากฝรั่ง กลางถนน นั้นไม่ดี เพราะทำให้ไม่สะดวกแก่การไป มา ของยานพาหนะ และผู้สัญจร บางทีถ้าพลัดพลั้งแล้ว อาจถูกรถชน, หรือคนหาบของโดนให้เจ็บป่วยล้มตายก็ได้ การยื่นขวางบันได ก็เป็น กิริยา ที่ บิด ทน ทาง, กั้น ทาง เขา, โดย ความ ประสงค์ อย่างใด อย่างหนึ่ง แม้ว่าถ้าเราไม่มีความ ประสงค์ กั้น เขา แล้ว ต้องไม่ยื่น ขวาง บันได และ เปิดทางให้เขา เพื่อ สะดวก แก่ การขึ้นลง มิฉะนั้น จะ ทำให้เขา เข้าใจ ผิดไป ได้ต่าง ๆ.

๕. การเคี้ยวผ่านหน้า หรือ บังตา ผู้อื่น เป็น กิริยา หยาบ เพราะ ทำให้ผู้ที่ เรา ผ่าน หรือ อยู่ หลัง เรา นั้น, ได้รับความเดือดร้อน ด้วยว่า ถ้าเขา ตู้อะไร เพลิน เพลิน, ก็ มา บิด บัง เขา เสีย แล้ว, นับ ว่า ต่อกิริยา ของเขาไป การที่เขา ได้ ตู้อะไร หรือ พ่วงอะไร อยู่ ก่อน นั้น

ต้องเข้าใจว่าเรามีสิทธิ์อยู่ แล้ว เขา มาก่อนสิทธิ์
ต้องตกอยู่แก่เขา เรา มาหลัง ต้อง อยู่หลัง ไม่
ยื้อแย่งเขา จึง จะ ตกทำนอง คตของธรรม.

๒. มรรยาทที่ตนต้องหลีกทางให้คนแก่ หญิง
หรือ เด็ก ที่เล็กกว่าเรา ด้วย มีร่าง กายไม่ แข็ง แรง
คนแก่ กังก ๆ เงิน ๆ ที่ไม่ ตีอาจ ล้ม เพราะ ชน ก้น ก็ ได้
ฝ่ายหญิง นั้น มี ร่าง กาย แบบ บาง และ เป็น ผู้ มี คุณ
ต่อโลก มาก ด้วย เป็น มารดา ของโลก ต้อง ช่วย
กัน ถนอม ให้ งาม ดี จึง ควร หลีก ให้ ส่วน คน หาบ
ของหนัก, หรือ ทำ งานหนัก, มา นั้น, แทบ ไม่ ต้อง
พูด เพราะ ถ้า ไม่ หลีก ให้ แล้ว จะ ต้อง ตก ชน ที่ เดียว.

๗. คนไม่รู้จักทางนั้น ต้อง ช่วย บอก หรือนำ
ทางให้ ตาม ที่ รู้ ที่ เห็น การ ที่ บอก ให้ เขา นั้น ไม่ เห็น ยอ
ยากอะไร ชั่ว แต่ พุศ ประเดี๋ยว เดียว ส่วน เขา นั้น

ได้ประโยชน์มากมาย ที่ไปโดยถูกต้องไม่เสียเวลา
แต่ ถ้าถูกถามเพราะเราไม่รู้แล้ว ก็ควรแสดงความ
เสียใจแก่เขา และช่วยเขานึกบ้าง เมื่อเช่นนั้นแล้ว
เราจะได้รับความขอบคุณจากเขาอย่างสูง. ดีกว่า
ที่จะปฏิเสธ หรือ พูดยุติ อย่างที่ไม่เชื่อ เพื่อ เมื่อ แล้ว
เขาเสียเลย.

๘. อย่าเคืองตรงเข้าในเวลาประชุม ฟัง หรือ
ส่งเสียงฮือ ฮึง เพราะเป็น มรรยาทที่ชั่วมาก หาก
เราจำต้องเคืองผ่าน ห้องเรียน หรือ ห้องทำงานต่าง ๆ
จงเคืองให้ค่อยที่สุดที่จะทำได้ เราทำถึงทั้งคนเดียว
เท่านั้น จะทำให้คนที่มาประชุมทั้งชั้น เดือดร้อน
ไปหมด. ไม่ได้ผลประโยชน์อะไร มีแต่เขาจะว่า
หรือนึกตำหนิเท่านั้น หากมีเรื่องจำเป็นที่จะต้อง
พูด กับ คนในที่ ประชุม นั้นแล้ว. ควรไป กระซิบ หรือ
เขียนจดหมายไปส่งให้จะดีกว่าอย่างอื่น.

คำที่ควรรู้และควรสะกดได้

พิการ พาหนะ สัญจร สิทธิ โลก ปฏิเสธ

คำถาม

๑. ทำไมเราจึงต้องเข้าฟังข้อบังคับของโรงเรียน
โดย กวดขัน?
๒. เรา ควร หลีกทางให้ แก่ใคร บ้าง?
๓. เพราะ อะไร จึง ไม่ ให้ ส่งเสียง อื้อ อึง เวลา
ประชุม ฟัง?

บทที่ ๓ การงาน

๑. การทำงานนั้น เพื่อ ความเป็น อยู่ ของตน
เป็น ความ จำเป็น ของมนุษย์ ยัง ไม่ เคย มี ทั่ว อย่าง เลย

ว่า ใครเกิดมาแล้วไม่ต้องทำการงาน ต้องมีหน้าที่
ทำด้วยกันทั้งนั้น ยิ่งเป็นผู้ดีแล้วต้องชวนชวาย
หางานทำให้มาก ๆ ไม่ใช่จะทำอะไรไม่ได้ การงาน
ที่ชอบเช่น เพาะไถน กวาดเรือน ผู้ดีก็ทำได้
เหมือนกัน.

๒. เด็กชายคนหนึ่งเป็นบุตรผู้ดี ได้ไปตกลง
รับจ้างกับสโมสรแห่งหนึ่ง เก็บลูกหนังในการเล่น
เติมนิสประจำทุกวัน ได้รับค่าจ้างเดือนละ ๓ บาท
โดยเขาคิดว่าเติมนิสนั้นเล่นเวลาเย็น ตั้งแต่ ๑๗
นาฬิกาไปจนค่ำ เขาไม่มีอะไรทำ และคิดว่า
นอกจากได้เงินเดือนแล้ว เขายังได้กำลังกายในการ
ที่วิ่งเก็บนั้นด้วย เงินเดือนได้รับทุกเดือน ๆ ละ ๓ บาท
ปีหนึ่ง ๑๒ เดือนเป็นเงิน ๓๖ บาท เงิน ๓๖ บาทนี้
ได้ใช้ซื้อหมวก เสื้อ กางเกง รองเท้างาม ๆ ดีกว่า
เพื่อนบางคนที่เป็นบุตรผู้มีบรรดาศักดิ์เสียอีก

๓. ตามตัวอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว เราจะเห็นได้ว่า เด็กคนนั้นเป็นคนดี รู้จักทำการงานให้เป็นประโยชน์ตน และผู้อื่น คือ ตนก็ได้เงินรางวัล, กำล้างกายก็ได้ คนที่เล่น เต็นนิสก็ได้รับ ความสะดวก บิดามารดาก็ชื่นใจ ด้วยเห็น บุตรหาผลประโยชน์ได้ เด็กๆ พึงจำเป็นเยี่ยง อย่างควร จะชวนช่วย รับจ้างทำงาน, ในเวลาว่าง ให้เป็นส่วน น้ำพัก น้ำแรง ของตนบ้าง การงานที่จะทำ นั้น ยังมี อีก มาก หลาย ใน เวลา ว่าง ใน การเล่าเรียน, ควรหาวิธี ผู้ปกครอง ของ ตนดู ได้ยินเขาเล่ากันว่า ที่ ประเทศสหพันธรัฐอเมริกา นักเรียนชั้นสูงๆ เมื่อมีเวลาว่างยังเที่ยว รับจ้างเขา ถ้าง ด้วยขาม, กวาดบ้านเรือน, เก็บผลไม้ และ ผัก, นี่เป็น ศติติ อย่างหนึ่ง เด็กๆ ของเรา ควรจำไว้.

๔. การทำงานนั้น ทำด้วยความเต็มใจ คิดว่า ทำด้วยความจำใจ การตั้งใจทำ เป็นการ รวม กำล้าง

ทั้งหมดในตัวเรา ทำให้มีความคิดสนุกสนาน กิจการ
ทุกอย่างสำเร็จด้วยความเพียรไม่ที่ถ้อย งานที่ยาก
เย็นถ้าตั้งใจจริงแล้ว ยากก็กลายเป็นง่าย แต่งานที่
ง่ายนั้นแหละ ถ้าทำแล้วจะกลับเป็นยากที่สุด.

คำที่ควรรู้และควรสะกดได้

สโมสร	เต็นนิส	กำลัง	บรรดาศักดิ์	สหปาลรัฐ
อเมริกา	คติ	เพียร		

คำถาม

๑. เห็นมีใครบ้างที่โตแล้วไม่ต้องทำการงาน ?
๒. เราจะทำงานอะไรได้บ้าง ?

บทที่ ๔ การเล่น

๑. ประโยชน์ของการเล่นนั้นมีมากหลาย คือ
ทำให้เหนื่อยด้วยความสนุก ให้เพลิดเพลินด้วยเพื่อน

ฝูง และ ผล ของ การ เล่น เรา เห็น ยอ แลว ก็ ทำ ให้
 ขา ให้ แขน ให้ ปอด ทำ งาน ยิ่ง ขึ้น เมื่อ ได้ ทำ งาน มาก ก็
 แข็งแรง ดู แต่ แขน ขา แขน ข้าง ยิง ต่าง กัน แขน
 ขา ทำ งาน มาก จึง ลำ สั้น กว่า เรา เห็น ยอ มี อาการ
 หอบ ก็ ทำ ให้ ปอด ขยาย ตัว เมื่อ ได้ หอบ ผาย บ่อย ๆ แลว
 ก็ แข็งแรง สามารถ สูด ชีต โลหิต เลี้ยง ร่าง กาย ได้ โดย
 สะดวก ร่าง กาย ก็ เจริญ และ แข็งแรง เมื่อ เป็น เช่น นั้น
 แลว โรคภัย ไข้ เจ็บ ก็ จะ ไม่ รบกวน ได้ แม้ ถึง จะ เป็น
 โรค ติด ต่อ มา กะทบ ร่าง กาย เรา ก็ ไม่ สู้ กะ ไน นะ

๒. การ เล่น ทุก อย่าง ที่ เรา จะ เข้า เล่น นั้น ต้อง รู
 ระเบียบ ข้อ บังคับ เสีย ก่อน ด้วย ถ้า ไม่ รู แลว ก็ จะ ขาด
 หน้า เขา หรือ ไม่ รู วิธี ที่ ดี ๆ การ เล่น นี้ ถ้า ไม่ ตั้ง ใจ แลว
 ก็ ไม่ ใคร ได้ ประ โยชน์ ทั้ง รู สึก เบื่อ เร็ว ไม่ สนุก ต้อง
 ตั้ง ใจ เล่น จริง ๆ และ เล่น ด้วย ใจ หนัก แน่น อย่าง นั้น ก็ เสด
 อย่าง ไกร ธง ง่าย การ เล่น ไม่ ชะนะ ก็ แพ้ เป็น ขรรพ มา แพ้

ก็ไม่ควรเสียใจ ชะนะ ก็ไม่ควรจะ แสดง อวดดี หรือ
เก่งกาจต่าง ๆ ทั้งไม่ควรจะ เขาะ เขี้ย ข้าง ฝ่าย แพ้ ด้วย
อาการ อย่างใด ๆ ผู้เล่น การเล่น ทั้งสองฝ่าย ต้องนึก
ว่าเราเป็นเพื่อนเล่นกัน จงจำไว้เสมอว่า ไม่ใช่เล่น
เพื่อทะเลาะวิวาท เพราะ ประโยชน์สำคัญนั้น เราต้อง
การกำลัง และ ความเพียรเพียรเท่านั้น ถ้าทำใจน้อย
และ โกรธง่ายแล้ว จะกลายเป็นให้ โทษแก่ตน ทั้งต่อ
ไป ก็ จะหาเพื่อน เล่นยาก.

๓. การเล่นซึ่งรวมกันหลายคน ต้องมีผู้ชำนาญ
ควบคุม ด้วย มักจะ มีการ พลาดพลั้ง โดย ความเข้าใจ
ผิดได้ง่าย เนื่องจากผู้เล่น มี หูตา ไม่ ปกติ เพราะ
ความเหนื่อย และ บางที ไม่มี คนคุม ก็ อาจ เอา รั้ว เอา
เปรียบ กันได้ หรือ บางที เกิด ความเข้าใจผิด คิด
เห็นว่า ข้อ โกง แล้ว ก็จะเป็น ชะนวน ที่จะเกิด วิวาทกัน

ต่อไป เพื่อ ความเรียบร้อยใน เรื่องนี้ จึงจำเป็น ต้องมี
ผู้ควบคุมดูแล เมื่อใครเป็นผู้ควบคุม ผู้เล่นต้องเชื่อฟัง
คำสั่งสอน ของเขาโดยไม่คัดค้าน.

คำที่ควรรู้และควรสะกดได้

หุบผาย โสฬส นักเลง ขำนาญ ปกติ ฉ้อโกง

คำถาม

๑. ขาแขนเรา ลำสันได้ เพราะอะไร ?
๒. เพื่ออะไร เวลาเล่นจึงต้องมีผู้ควบคุม?

บทที่ ๕ ความเป็นผู้มีใจดี

๑. เราเป็นคนคนเดียว ส่วนผู้อื่น มีหลายร้อย
หลายพันคน เพราะฉะนั้นเราควร คิดถึงผู้อื่นให้ยิ่งกว่า
ตนเพราะเขามากกว่า เราจึงให้คนอื่นดีกว่าจะทำให้
คนทั้งร้อยคนเขาร้องไห้พร้อมกันไม่ใช่หรือ? ประโยชน์

ของคนที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ถ้ายอมสละให้แก่ผู้อื่น หรือ ขมมุมุขจนทั่วไปแล้ว จะได้ผลงดงามที่สุดเหมือนเราเห็นคน แก่งจะให้ รถไฟตกวาง เราสู้สละเวลาวิ่งไปบอกเจ้าพนักงานรถไฟให้รู้ เมื่อ มาห้ามรถแล้ว รถไฟก็ไม่ตกวาง ไม่ต้องเสียหาย คนก็ไม่เป็นอันตราย ถ้าเราทำอย่างนี้ จะได้ประโยชน์ที่สุดถึงแม้ว่าไม่มีใครชมเชย เราก็ควรภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือ ประชาชนไว้เป็นอันมาก.

๒. เด็กบางคนเห็นแต่ความสนุก เมื่อได้พบคนพิการ หรือ ผู้ที่ได้รับเคราะห์แล้ว ก็เฮฮา ห่มั่นหม่มต่อเขา สนิทถึงตนว่าบางทีตนเองก็อาจเป็นเช่นเขาได้ เพราะ คนพิการ หรือ คนเคราะห์ร้าย ย่อมเป็นสิ่งธรรมดาที่เหลือ วิสัยจะแก้ไข ควร จะ รู้ สึก สัมเพช และช่วย กัน สงสาร ทั้งเป็น คติ สำหรับ การ ระวังก รักษา ตัวของเราจะดีกว่า.

๓. เราเห็น ของผู้ใดตก หรือ หงสืมทิ้งไว้
 ไม่ควร เก็บ ของนั้น มาเป็น ของตน ด้วย กรรมสิทธิ์
 ยังไม่ขาด ลอยจากเจ้า ของเดิม, ในทาง มรรยาทที่
 ดีนั้น เมื่อเก็บได้ต้องคืนเจ้า ของ ของที่จะเป็น
 ลากแก่เรา นั้น ควร มีความยินดีแก่ของที่มีผู้ให้
 ด้วยความเต็มใจ หรือ ด้วย แรงงาน ของเรา ไม่ควร
 ยินดีใน ของที่ เขา ตก หงสืม หงสืม อีกอย่างหนึ่ง
 ถ้าเรา เก็บถือเอาเป็น ของตนแล้ว จะทำให้ใจไม่
 สบาย มีวแต่เกรงว่าเจ้า ของเขา จะทวงถาม การ
 เก็บ ของ ตกได้ ไม่คืนให้แก่เจ้า ของ หรือ แจ้งให้เจ้า
 หน้า ที่ทราบ เป็น ความผิด อาจถูกจับไป ขึ้นโรงศาล
 และ ต้องรับ โทษ.

๔. เกิดมาเป็นคนแล้วนับว่า มีสิทธิ์เท่ากัน เป็น
 เพื่อนมนุษย์ เหมือน กัน ทั้งสิ้น การ ที่จะดีหรือไม่ดี
 นั้น สุดแล้วแต่การ กระทำ ท่านย่อมว่าทำดีได้ดี

ทำชั่ว ได้ชั่ว ฉะนั้นเรา ไม่ควร ดบ หลั่งดูหมิ่น ผู้อื่น หรือ วิชาเพื่อน เพราะว่า ถ้า บังเกิด ชั่ว แล้ว ก็ ไม่ ได้ประโยชน์อะไร สำหรับ คน มีแต่จะ นำ ความ เกลียด ร้อน มาสู่ คน เท่านั้น.

๕. การ พยายาม ปองร้ายเขา เป็น ลักษณะ แห่ง การ พยายาม ให้ ผล ร้าย มาก ท่าน ย่อม ว่า “อย่า ฟัน ฝอย หาคะเซ็บ” แล้ว ก็ ให้ แล้ว ไป อย่า ฟัน ชื่น มา อีก เขา ทำ เรา แล้ว เรา พยายาม แกะ แค้น เขาก็ เป็น อัน ไม่ สด สั้น หาก เรา ย่อม ให้ เขา แล้ว ก็ เป็น อัน สด กัน ได้ เรา พยายาม ปองร้ายเขา ก็ ต้อง คอย หา ช่อง ทาง โดย การ ไม่ ชอบ ถ้า พลัด ทำ เขา กลับ ทำ ร้าย ข้าม มา ก็ จะ ลำบาก มาก ชื่น เพราะ ฉะนั้น อย่า ได้ พยายาม ปองร้าย ใคร เลย เรา ก็ จะ มี ความ สุข มาก ทั้ง ไม่ ต้อง ร้อน ใจ ภายหลัง ด้วย, “แพ้ เป็น พระ ชะนะ เป็น มาร”

๖. บาง คน มี มรรยาท ชั่ว เทียบยุ้งใคร ท่อ
 ใครให้ปองร้ายซึ่ง กัน และ กัน เพื่อประสงค์อย่างใด
 อย่าง หนึ่ง. เช่น มีความ พยาบาท เขา, ทำอะไร
 เขาไม่ได้. ก็ เทียบคน ไฉน แห่คนนี้, ให้ ไกรอเคือง
 ผู้นั้น. เพราะ ฉะนั้น ถ้า ใคร มา ยุ้ง หรือ พุดจา
 อย่างไรไม่ควร จะ เชื่อ ง่าย ๆ. มิฉะนั้น จะ ทำให้ เข้า
 ใจผิดไป. ให้ ฟัง หู หนึ่ง ใจ หู หนึ่ง จง ใคร่ ครวญ
 ตู จง ตี ทำใจ หนัก ไว้ ดี กว่า ใจ เบา.

๗. สาธารณ ประโยชน์ นั้น เป็น ประโยชน์
 ด้วย กัน ทุก คน, ใคร ทำ ลาย วัตถุ ที่ เป็น สาธารณ
 ประโยชน์ ก็ นับ ว่า ตัด ประโยชน์ ของ คน หลาย หมื่น
 หลาย แสน ที่ เสีย, เช่น โบราณ วัตถุ ทาง รถไฟ สาย
 โทรเลข โทรศัพท์ เหล่านี้ เป็น ต้น ย่อม เป็น ประโยชน์
 แก่ชน ทั่ว ไป และ เป็น ประโยชน์ แก่เรา ด้วย ฉะนั้น

ถ้าใคร ทำลาย หรือ คิดจะ ทำลาย เราต้องเจ็บร้อนให้
มากที่สุด, เพราะผู้ นั้นได้ทำให้ เสียหาย อย่างยิ่ง,

คำที่ควรรู้และควรระลึกได้

สระ รถไฟ วิสัย สมเพช ไตรเลข สงสาร
กรรมสิทธิ์ วิทยา ไคร่ครวญ วัตถุ ศัพท์

คำถาม

๑. เรา หวั่นระ เราะ คน พิการ มีผลที่จะไรบ้าง?
๒. ถ้าเรา เก็บ ของ ตกได้ จะ ทำ อย่างไร?
๓. คน ทำลาย วัตถุ ที่ เป็น สาธารณ ประโยชน์
เป็น คน อย่างไร?

บทที่ ๖ ความซื่อตรง

๑. การ กล่าวเท็จไม่มีประโยชน์อะไร นอกจาก
จะ ขอบ ตัว รอดไป ครั้ง หนึ่ง แต่ ภายหลัง เขา ก็ ทราบ
ว่า เป็น คำ ไม่ จริง อย่างไร ก็ ดี คำ พูด ที่ พูด ไป นั้น
ถ้า มี คน สืบสวน ได้ เลียง แล้ว ก็ ทราบ ได้ ว่า เป็น คำ
จริง หรือ คำ เท็จ ถ้า หาก เป็น คำ เท็จ แล้ว ต่อ ไป ก็ ไม่
มี ใคร เชื่อ ถือ คน ที่ กล่าว นั้น อีก จะ ขาด คน รัก ใคร
นับ ถือ ไป ที่ เดียว เพราะ ฉะนั้น อย่า ได้ กล่าว เท็จ เลย
ด้วย คำ จริง นั้น พูด ง่าย กว่า คำ เท็จ มาก ทั้ง ไม่ เสีย
หาย สำหรับ ตน ต่อ ไป ด้วย.

๒. คำ มั่น สัญญา เป็น ข้อ บังคับ ซึ่ง ต้อง แน่ใจ
ด้วย กัน ทั้ง สอง ฝ่าย ว่า ต้อง ปฏิบัติ ตาม ถ้า ใคร ไม่
ปฏิบัติ ตาม คำ มั่น สัญญา ก็ ชื่อ ว่า เป็น คน ละเมิด เป็น
คน เสีย ศักดิ์ ธรรม ทำให้ บัง เกิด ความ เสีย หาย ขึ้น

มากมาย ทั้งฝ่ายเรา และ เขา เพราะฉะนั้นเรา
ต้องรักษา อย่างเข้มงวด เมื่อได้ให้คำมั่นสัญญา
แก่ใครไว้แล้ว ต้อง ปฏิบัติ ตามนั้น จริงๆ.

๓. สิ่งของๆ ผู้อื่น ซึ่งยังมีเจ้าของ หวงแหน
อยู่ ถ้าใคร หยิบฉวยเอาไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็
เรียกผู้ นั้น ว่า ชะโมย และ ของ นั้น ก็ เรียกว่า เป็น
ของร้อน เหมือน กับ มีไฟสุ่มอยู่ เพราะ เหตุว่า ของนี้
แม้เจ้า ของ เขา จะ ติดตาม หรือ ไม่ก็ดี ผู้ยักยอกไว้
มัน ก็ มีความ ร้อนใจ เสมอ เป็นทาง ที่ ทำให้ใจ ไม่
บริสุทธิ์ ด้วยไม่รู้ว่าจะ ถูกจับ เวลาใด เพราะฉะนั้น
อย่าได้ยักยอกเอา ของๆ ผู้อื่น มา เป็น ของ ตน เลย เป็น
อันตราย จะ มีความ สุขสบาย มาก.

๔. เด็กบางคนอยาก ได้สิ่ง ของทรัพย์สินสมบัติของ
ผู้อื่น แต่จะไป ชะโมยเอง ก็เกรง จะ ถูกจับ จึงยุยง

ให้ผู้ขึ้นไปชะโมย ได้มาแล้ว แบ่งปัน บัณฑิตกัน
ทำ อย่างนี้เรียกว่า ผู้สมรู้ร่วมคิด หรือ เป็นคนใช้ให้
เขาไป มีโทษเท่ากับตัวการ เพราะฉะนั้นอย่า
ไต่ยุยงให้ผู้ขึ้นไปลักทรัพย์เลย.

๕. ของชะโมยที่ เรียกว่า ของร้อน นั้น อย่างรับ
ซื้อไว้ ด้วยไม่เป็นของบริสุทธิ์ เราได้ไว้ก็จะมี
ความร้อนใจเสมอ ถ้ารับซื้อไว้ เขาเรียกว่า รับซื้อ
ของโจร มีโทษเหมือนกัน ของร้ายหรือ ของที่ถูก
ชะโมยมานั้น ต้องเข้าใจว่า เจ้าของเขา มีกรรมสิทธิ์
อยู่เสมอ ไม่ว่าจะไปตกอยู่แห่งหนตำบลใด. ถ้าเขา
ไปพบปะเข้าแล้ว เขาก็ยอมเอาโทษได้.

๖. การลงนามเป็นเครื่องหมายสำคัญสำหรับ
คนนั้น ๆ เป็นสิ่งที่แทนตัวที่ เดียว เมื่อได้ลงนาม
ไว้จริงแล้ว จะโต้เถียงอย่างไรไม่ได้ เพราะหลักฐาน
มีปรากฏ แต่ถ้าใคร ลงลายมือ ปลอมแล้ว ก็นับว่า

ผู้นั้น ปลอมเป็น อีกคนหนึ่ง มีความเสียหาย มาก
แม้เป็น เรื่องสำคัญ จะต้องถูก ลงโทษในทางอาชญา
เพราะ ฉะนั้น อย่า เขียน ตาย มือ ปลอมผู้อื่น เขา ถ้า
จะ ลง ชื่อ แทนผู้อื่น ก็ต้องลง ชื่อ ตนเอง และ บอก
ว่า แทนเขาไว้ด้วย.

๗. ความลับของผู้อื่น เป็น เรื่อง ขาหย่น
ทำให้เขา เสีย ชื่อเสียง ต้องรู้ จักปกปิดไว้อย่าให้
แพร่หลายไป เพราะ ถ้าเบ็ดเตล็ด ของเขา แล้วจะทำให้
เขา เสียหาย ทั้งเราก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร ถ้าเขา
จะ หาว่าเรา เป็น คน ปากบอนด้วย และ ความลับ
บางอย่างแม้ถึงว่า เป็น ความจริงเราก็พูดไม่ได้ ถ้า
ขึ้น พูดไป กับ คนทั้ง ๒๒ คน ขึ้นไปแล้ว เรา จะต้อง
ถูกหาว่า เป็น คน หมิ่นประมาทเขา มี โทษ ตาม
กฎหมาย ท่าน ย่อมว่า “ปล่า หมอ ตายเพราะ ปาก”
เราต้อง ระวัง ปากของเรา เมื่อจะ พูด ความใด กับใคร ๆ

คำที่ควรรู้และควรระลึกได้

ปฏิบัติ

สัตย์ธรรม

บริสุทธิ์

หลักฐาน

อาชญา

ประมาณ

คำถาม

๑. พุดเท็จให้ โทษแก่ตน อย่างไร?
๒. ชะไมย ของ ๆ เขา ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด?
๓. เราับชื่อ ของใคร ไม่ดีอย่างไร?
๔. ข้อความที่ทำให้คนอื่นเสียหาย เราควร พุดหรือไม่ เพราะเหตุใด?

บทที่ ๗ การประหยัดทรัพย์

๑. บ้านเรือน, เครื่องใช้ และ เครื่องแต่งกายนั้น ถ้าไม่รู้จักรักษา ก็ย่อมปรักหักพัง ชำรุดบุบสลาย

หรือเก่า คร่ำครว้า ด้วยการละเลยนั้นได้ เช่น เรือ
ปล่อยให้รกรุงรังก็เป็นที่อยู่ของหนู แล้วหนูนั้น
กัดกะตานให้กร่อนเสียไป หรือ ถ้วยชามไม่เก็บ
ให้ดี แมวจะครุบหนูก็อาจทำถ้วยชามนั้นแตกได้
เสื้อผ้าไม่พับเก็บ ฝุ่นละอองก็จับ กลายเป็น ของ
เก่า เพราะฉะนั้น ควรต้องรู้จักรักษา บ้านเรือน และ
เครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย "ให้ถาวร มั่นคง พ้นจาก
ความเสียหายโดยเหตุที่ไม่จำเป็น.

๒. ความจำเป็นข้างหน้านั้นยังมีอีกมากมาย
ด้วยเราโตขึ้นทุกวัน การใช้จ่ายยิ่งทวีมากขึ้น ถ้า
ใช้เงินซื้อของที่ไม่จำเป็น หรือต้องการแต่ความ
สวยงามเท่านั้นแล้ว ต่อไปถ้ายังเกิดความจำเป็น
ขึ้น เราจะพึงเงินที่ไหน เพราะฉะนั้นควรใช้เงิน
ซื้อของแต่ที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น และควรนึกแต่
เพียงประโยชน์ของสิ่งของ ไม่ควรนึกว่าจะหาของ

ให้ตีหรือ สวयงามให้เท่าเทียม หรือยิ่งกว่าผู้อื่น ของ
นั้น ควรให้ตีพอ สม กับ ตัว ของ เรา.

๓. การ ทุบ บุก หรือ กิน มาก ไม่เป็น ของ จำ เป็น
สำหรับชีวิต มนุษย์ ทั้งไม่ให้คุณ ใดๆ มีแต่ให้
โทษ เท่านั้น ยิ่งเป็น เด็ก แล้ว ก็ให้ โทษ แก่ ร่าง กาย
มาก ที่มีคน ทุบ และ กิน อยู่ นั้น เป็น ด้วย การ ตี
ทั้งไม่ได้ ด้วย ประพฤติผิด มา เสียแล้ว เพราะ ฉะนั้น
อย่า ทุบ บุก หรือ กิน มาก เลย จะ ดี มาก ประโยชน์
ที่ เห็น ไฉน ใดๆ คือ ไม่ เสีย เวลา และ เปลือง เงิน ค่า ใช้ จ่าย.

๔. การ พะนัน เป็น สิ่ง ชั่ว เด็ดๆ ไม่ควร ประ
พฤติ เล่น การ พะนัน เด็ด ที่ เล่น พะนัน เอา สลาก กัน
มัก จะ เกิด วิวาท กัน บ่อยๆ และ คน ที่ เล่น เสีย ก็ ไม่
มี สลาก จะ ชื้อ อะไร กิน นอกจาก นี้ เด็ด ที่ เล่น การ
พะนัน ยัง เสีย เวลา เล่าเรียน และ เสีย เวลา ทำ การ งาน
เมื่อ ใคร ชอบ เล่น การ พะนัน แล้ว มัก จะ ประพฤติ ชั่ว ใน

ทางอื่นอีก ด้วยเสมอ เช่น หนีโรงเรียน และ ถักชะโหมย
เป็นต้น ใครที่ หัดเล่น การพนัน แท้เต็กๆ โตขึ้น
ก็มักเป็น นักเลง การพนัน ขอให้เต็กๆ ลองคิดดู
ทีหรือว่า มีใคร บ้าง ที่ เล่น การพนัน จน ร่ำรวย
จะหา ตัว คน รวย ได้ แล่นยาก แต่ถ้า จะหา คน นิบหนาย
ใน การพนัน แล้ว จะ ได้ ถมไป เพราะ ฉะนั้น เต็กๆ
พึงรู้ไว้เถอะว่า ใคร เล่น การพนัน คน นั้น เป็นต้อง
นิบหนาย เต็กๆ จึง ไม่ควร วิ เล่น การพนัน แม้แต่
เต็กน้อย.

๕. การ เก็บหอม รอมริบ เป็น ลักษณะ ของ เศรษฐี
จงดูตัวอย่างปลวก, มัน ขนดิน ที่ ตะ น้อยๆ ก็ สามารถ
เป็นจอม ขึ้นได้ ถ้าเรารู้จัก เก็บ เล็ก ประสม น้อยไว้
ก็อาจ เป็น เงิน ก้อนใหญ่ได้เช่นเดียวกัน เงิน นั้น เมื่อ
เก็บไว้แล้ว จงนำไป ฝาก คลังออมสิน เขา รับฝาก
ตั้งแต่ ๑ บาท ขึ้นไป เงิน ที่ฝาก คลังออมสินนี้ ถ้า

เราหาได้ โดยน้ำ พักน้ำ แรง ของเราเองยิ่ง เป็นการตี
มาก ทั้งไม่เป็นการ ถำมากที่จะ นำ เงินนี้ไป ฝาก
ต่อ คลัง เพราะ เจ้าหน้า ที่ เขาก็เต็มใจ รับ อยู่ เสมอ.

คำที่ควรรู้และควรสะกดได้

ถาวร ทวี การ พะนัน ทรัพย์

คำถาม

๑. เสื้อผ้าเราไม่พับเก็บ จะเป็น อย่างไร?
๒. เล่น การ พะนัน ให้โทษ อย่างไรบ้าง?
๓. เราหาเงินได้ ควร ฝาก ที่ไหน?

บทที่ ๘ ความกตัญญู

๑. ใครเป็นผู้มีบุญคุณต่อเรา เราอย่าละเลย
หลงลืมเสีย เมื่อสบโอกาสหรือถึงคราวที่เราจะ
สนองคุณได้ ต้องตอบแทนบุญคุณทันที คนที่ไม่รู้
จักบุญคุณท่านเขาเรียกว่าคนเนรคุณ ไม่มีใครชอบ
คบค้าสมาคม ผู้มีบุญคุณนี้ หากเรายังไม่สามารถจะ
สนองบุญคุณได้ ก็จงนึกถึงบุญคุณนั้นไว้ แม้
ถึงว่าผู้มีบุญคุณจะกราดเกรี้ยวทำให้เราโกรธเคือง
ประการใดแล้ว อย่าได้ลบหลู่บุญคุณท่านเลยเป็น
อันขาด.

๒. สัตว์ที่ใช้เป็นประโยชน์นั้น ให้ประโยชน์
แก่เรามากเช่น วัว ควาย ช้าง ม้า เราได้อาศัยแรง
มันเป็นกำลัง ต้องบำรุงเลี้ยงดูให้มีความสุข เพื่อ
ได้ใช้แรงต่อไป ถ้าทอดทิ้งละเลยให้ออกชยาก ก็
จะทรุดโทรมลง ไม่มีเรี่ยวแรงหรือเลยตาย เราก็ไม่

ได้ใช้แรง อีกประการหนึ่ง ถ้าปล่อยให้สัตว์มี
ประโยชน์เสมอไป ใครๆ เห็น ก็จะทำผิดได้ว่าเรา
ไม่เป็นพระคิตแต่จะเอาประโยชน์ข้างเดียว เมื่อใคร
เขาทราบ อริยาศัยของเราเช่นนี้ เขาก็ไม่อยากจะ
สมาคม และ พูตจาด้วย. เป็นความเสียหายแก่เราได้.

๓. บิดา มารดา ครู อาจารย์ เป็นผู้มั่งบุญคุณ
แก่เรา มากนัก เราจะลืมเสียไม่ได้ เมื่อถึงโอกาส
แล้ว ต้องตอบแทนท่าน แต่ในสมัยที่เรายังไม่มีโอกาส
ถ้าเราประพฤติ อยู่ใน ถ้อยคำ เชื่อฟัง คำสั่งสอน
ก็นับว่าเราเป็นคนที่ดีรู้จักบุญคุณ การประพฤติ เชื่อ
ฟัง คำสั่งสอน ผู้ใหญ่ เป็นการตอบแทนบุญคุณได้ส่วน
หนึ่ง ด้วยผู้ใหญ่นั้น ท่านตั้งใจเสมอที่จะให้เรา
เชื่อฟัง คำสั่งสอน เมื่อประพฤติเพียงแต่เชื่อฟังเท่า
นั้น ก็เป็นที่พอใจท่านมาก.

๔. เราทำ ความดี ก็มีผู้ชมเชย ใคร ๆ ทราบ ก็อยากคบหาสมาคม และย่อมปรากฏ อยู่ นาน นึก หนา ทั้งพาให้วงศ์ ตระกูล พดอยดีไป ด้วย เป็น คน ต้อง รู้ รัก รัก ชื่อ เสีย ยอ ฆ่า ให้ เสีย หาย การ ที่ จะ รัง ตน ได้ ต้อง รัก ตัว และ วงศ์ ตระกูล การ ที่ ประพฤติ ตน ไม่ดี ทำให้ ต้อง เสีย หาย แล้ว ใน ส่วน ตัว เรา นั้น ได้ รับ ความ ลำบาก ส่วน วงศ์ ตระกูล ก็ พดอย ต่าง ไป ด้วย ย่อม เป็น ที่ โทมัส น้อยใจ ของ พี่ น้อง ทั้ง หลาย ด้วย เขา อยู่ ดี ๆ ก็ พดอย เสีย หาย เพราะ การ กระทำ ของ เรา เนื่อง ด้วย เป็น วงศ์ ตระกูล เดียว กัน.

๕. การงาน ทาง บ้าน ยอ ทอด ทั้ง ยอ ให้ ท่าน กล่าว ได้ ว่า “การ กิน การ อยู่ ใคร ไม่ สู้ พ่อ การ พาย การ ถ่อ พ่อ ไม่ สู้ ใคร” เรา ต้อง ช่วย ทำ การงาน ให้ เป็น ประโยชน์ บ้าง การ ทำ กิจการ ทาง บ้าน นั้น เรา ได้ ผล ที่ เป็น ผู้ รุจา การงาน ไป ที่ ละ น้อย เป็น การ

ฝึกหัดงานไป ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เป็นการ
 สอนของ บุญคุณ ต่อ ผู้ที่เลี้ยงดูมา เป็นเครื่องตอบแทน
 กันไปในตัว ถ้าคิดแต่จะ กิน กับ เล่น เท่านั้นแล้ว ก็
 ทำให้ใคร ๆ เห็นได้ว่า เราเป็นคนเอาเปรียบข้าง
 เดียว ดีแต่ซุบมือเปิบนับ ประสาอะไรในวันข้างหน้า
 จะ คิด พึ่ง พา ต่อไปได้ แต่งานที่จะ ทำได้ก็ไม่ทำ
 ต่อไป คงพึ่งไม่ได้แน่.

๖. ผู้มีคุณนั้นถึงจะ เกรี้ยวโกรธเรา ประการใด
 เราจะไม่ถือโกรธท่านไม่ได้ ถ้าขึ้นถือโกรธแล้ว ก็เป็น
 คนเนรคุณที่ เดียว เพราะ ความโกรธมาจากใจ ถ้า
 ใจระตึกถึงคุณ อยู่เสมอแล้ว จะ ทำ ประการใด ก็
 หาโกรธไม่ แต่ถ้าลืม บุญคุณ แล้ว ก็ อาจโกรธ ตอบได้
 การโกรธตอบหรือไม่โกรธ เป็น เครื่องวัด ของใจว่า คน
 นั้น เป็น คน รู้จัก บุญคุณ ที่ อยู่หรือไม่ ถ้าโกรธตอบ
 ก็ ทราบว่า ลืม บุญคุณ เสียแล้ว จะ ทำให้ท่านเสียใจ

มาก เมื่อเช่นนี้ท่าน ก็ไม่อยากจะทำคุณให้อีกต่อไป
ความโกรธนี้ร้ายกาจมาก เขาว่าเมื่อโกรธขึ้นมา
แล้วเห็นช้างเท่าหมูจะทำอะไรก็ได้ อีกอย่าง
หนึ่ง ท่านว่า ความโกรธเป็นโทษร้าย, มีแก่ตน
คล้ายๆ ไฟไฟ.

๗. บ้านเมืองได้ปกครองเรา มาให้ อยู่เย็น เป็น
สุข ต้อง คิดดูว่า ถ้า บ้านเมืองไม่ได้ปกครอง แล้ว
เราจะมี ความสุขได้ อย่างไร ไม่ต้องสงสัย เรา อยู่
ที่ๆ ใคร ต่อใคร เขา อาจ มา พ้น เราให้เจ็บ บ่อยล้มตาย
ก็ได้ หรือจับญาติพี่น้องไปฆ่าเสียก็ได้ เพราะไม่
มีที่เกรงขาม อย่างไรก็ดี แรงใครก็แรงใคร แต่เดี๋ยวนี้
ใครทำร้ายกันไม่ได้ ด้วยบ้านเมืองเป็น อุดมคติ การ
จับกุม ผู้กระทำ ความผิดไป ลงโทษ ตาม กฎหมาย คน
ก็เกรงกลัวไม่กล้าจะทำ สิ่งนี้นับว่า บ้านเมืองได้มี
บุญคุณ แก่เรานักหนา เป็นการ ประกันชีวิต ของ

เราที่เดียว เราต้องรู้จักบุญคุณ ของ บ้าน เมือง และ
 ศนงคุณ ด้วยความเต็มใจ เสียภาษีอากรให้แก่บ้าน
 เมือง ทั้งไม่ฝ่าฝืน กฎ ข้อ บังคับ ของ ผู้ปกครองท้องถิ่น
 เพราะ กฎ ข้อ บังคับ เหล่านั้น ล้วน แต่ เป็น สิ่ง ที่ รักษา
 ความ สุข ของ พวก เรา ทั้ง หลาย

คำที่ควรรู้และควรสะกดได้

กตัญญู เนรคุณ วงศ์ตระกูล ลงโทษ ข้อบังคับ

คำถาม

๑. เราควรตอบแทนบุญคุณผู้ มีคุณได้ อย่างไรบ้าง?
๒. เรา ช่วย ทำการงาน ทาง บ้าน ได้ ประโยชน์
 แก่ตัว อย่างไร?
๓. ความ โกรธ ให้ โทษ แก่ตน อย่างไร?
๔. เราจะ ศนงคุณ บ้าน เมือง ได้ อย่างไร?

บทที่ ๙ ความประพฤติดีเบ็ดเตล็ด

๑. การเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ ให้สิ่งของแก่ผู้อื่นนั้น เป็น การ แสดง อหิยาสัย ตี ต่อ เขา เป็น ลักษณะ ดี ปราศจาก การ ตระหนี่ เหนียวแน่น แม้แต่ทาง ธรรม ก็ยอมสรวเสริญ ผู้บริจาคนั้น แต่เมื่อได้ ให้แก่ใคร แล้ว ไม่ควร หวังใจว่า เขาจะ ตอบแทน ตน เพราะ ถ้า หวัง อย่างนั้น แล้ว แม้เขาไม่ตอบ แทนให้ สุ่ม ความ ตั้งใจ ก็จะเป็น ที่ โทมนัส น้อยใจ ได้ อีก ประการ หนึ่ง ย่อมไม่กล่าวว่า ของนั้น ไม่เป็น ประโยชน์ แก่ตน เพราะ ถ้า กล่าวว่า ไม่เป็น ประโยชน์ เสียแล้ว ค่า ของ สิ่ง ของ นั้น ก็ จะ หหมด ไป ผู้รับ จะ เข้าใจ ว่า ของ นั้น หหมด ความ ต้องการ แล้ว จึง นำ มาให้ บุญคุณ ก็จะไม่ มี ต่อ กัน หรือ บางที เขา อาจ เข้าใจ ว่า ตลก เขาก็เป็น ได้.
๒. สิ่งที่ได้ทำไป หรือ ได้ให้สิ่ง ของ อย่างใด แก่ใครไป แล้ว ไม่ควร จะ ทวง ขึ้น เพราะ สิ่ง ที่ ทำ หรือ

ให้ไปนั้น ผู้รับยอมต้องคิดทราบได้เอง หากเราทวงถามขึ้นก็ได้ชื่อว่าผู้ดำเล็ก ทำให้ผู้ที่ถูกทวงถาม, น้อยใจในข้อที่เราบังอาจหมิ่นประมาทเขาว่าเขาเสื่อมเสีย แม้ไม่ได้รับตอบแทนก็ปล่อยไป ให้ผู้ที่เราได้ทำ หรือให้ผู้อื่นรู้สึกเอง, ดีกว่าที่เราจะพูดทวงถามขึ้น.

๓. คนบางคนพูดพล่อยๆ ใครเขาหนักแน่นอย่างไรรับรับคำเขาไว้ ต่อมาก็เสื่อมเสีย ไม่ทำตามนิต ทำให้ฝ่ายหนึ่งต้องเสียหาย คือให้เขาเสียความตั้งใจ ถ้าเป็นเรื่องสำคัญก็ทำให้เขาเสียผลประโยชน์มากมาย, เมื่อถึงนี้ต่อไป เขาก็หมดความนับถือผู้นั้น การที่เราผัดผ่อนนั้นเป็นการเสียหายด้วยกันทั้งสองฝ่าย เพราะฉะนั้นเมื่อใดนิตหมายกับผู้อื่นได้ไว้แล้ว ต้องไม่ผัดผ่อนเป็นอันขาด.

๔. เรื่องของคนอื่น เมื่อเราทราบก็ไม่ได้ผลอย่างใดนัก, ขี้ทำทำให้มีความกังวลเสียเวลาเปล่า, จึงไม่ควรพยายามทราบเรื่องของผู้อื่น เช่นไม่อ่านจดหมายของผู้อื่น เป็นต้น แม้มีโอกาสอ่านได้ ก็ไม่ควรเปิดซองจดหมายของผู้อื่นอ่าน เพราะการประพฤติดังนั้น ทำให้เขาจะแวงสงสัยไปได้ต่าง ๆ.

๕. คนมีอหิยาศัยดีต่อผู้อื่นนั้น เป็นเครื่องผูกพันให้เขารัก ท่านว่าความรักหักห้ามโทโสหาย เราทำให้ใครต่อใครรักได้แล้ว ก็ไม่มีใครเกลียดชัง เมื่อไม่มีใครเกลียดชังก็ไม่มีอันตราย เนื่องแต่คนปองร้าย สิ่งที่จะทำได้โดยไม่ต้องลงทุนลงแรงนั้น คือพุดดีต่อเขา เมื่อมีใครไต่ถามสิ่งไร เราฟังตอบคำถามของเขาด้วย อหิยาศัยดี อีกอย่างหนึ่ง ท่านว่า “พุดดีมีคนชม พังกรรมหวานฉ่ำ เสนาะรสพญาล้า เป็นเครื่องนำให้ชื่นใจ”

คำที่ควรรู้และควรสะกดได้

เบ็ดเตล็ด

ปราศจาก

บริจจาค

พวง

คำถาม

๑. เราเอาของให้คนอื่น บอกว่าของนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่ตนเสียแล้ว จะดีหรือไม่เพราะเหตุใด?

๒. เราไม่ทำตามนี้ดี ผ่ายไหนเสียหาชอย่างไรบ้าง?

๓. เราจะทำให้คนอื่นรักใคร่ได้อย่างไรบ้าง?

พ 25

ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน

ฉบับที่ ๔๐/๒๔๗

วันที่ ๑ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๒

หนังสือแบบสอนอ่านจรรยา ภาคต้น เล่ม ๓ ของ
รองอำมาตย์โท ทองคำ บงกชเกิด พิมพ์ครั้งที่สาม
จำนวนสามหมื่นฉบับ ในพ.ศ. ๒๔๗๒

กระทรวงธรรมการได้ตรวจเห็นชอบ และอนุญาต
ให้ใช้ในโรงเรียน ของกระทรวงธรรมการแล้ว ใน
ประเภทหนังสือแบบเรียน

(ลงนาม) มหาอำมาตย์ตรี พระยาวิเทศาภิบาล

ผู้รั้งตำแหน่งปลัดทูลฉลอง

ลงนามแทนเสนาบดีกระทรวงธรรมการ

(ใบอนุญาตนี้ เฉพาะคราวพิมพ์คราวหนึ่งๆ)